

Vážený pan
Doc. PhDr. Jiří Kotalík, CSc.
generální ředitel
Národní památkový ústav
Valdštejnské nám. 3
118 01 Praha 1

Praha, 22. června 2004

Vážený pane generální řediteli,

byl jsem informován o výsledku mikrobiologického vyšetření ovzduší, které uskutečnil na objednávku Národní knihovny České republiky Státní zdravotní ústav v kostele sv. Michaela v listopadu 2003. Toto vyšetření jsem doporučil v bodu 1 „Návrhu opatření pro řešení situace v kryptě kostela sv. Michaela Archanděla na Starém Městě pražském“, které jsem vypracoval dne 22. 10. 2003 a předal je Vám a řediteli NK ČR PhDr. Vojtěchu Balíkovi na poradě dne 29. 10. 2003.

Konstatuji, že moje obavy se potvrdily a že v kryptě byly nalezeny plísně rodu *Aspergillus*. Dle vyjádření Státního zdravotního ústavu jejich nález zřejmě souvisí s kosterními ostatky uchovávanými v kryptě. Zmíněné plísně jsou potenciálně schopné vyvolat mykotické onemocnění lidí – aspergilózu, s různým závažným orgánovým poškozením, především plic.

Za **naprostý nedostatek** vyšetření pokládám skutečnost, že při odběru vzorků nebylo provedeno mikrobiologické vyšetření klimatizační jednotky, především jejich filtrů, tak jak jsem doporučil v bodě 7. a 8. zmíněného návrhu. Jsem přesvědčen, že i v klimatizační jednotce se vyskytují spory patogenních plísní, které byly přineseny vzduchem kontaminovaným průchodem kryptou. Proto pokládám skutečnost, že Národní knihovnou ČR (Ing. P. Pospíšilem) nebylo zadáno mikrobiologické vyšetření klimatizační jednotky, za **vážný nedostatek** stanovení mykologického profilu kostela sv. Michaela. **Zdůrazňuji, že bez provedení mikrobiologického vyšetření zmíněné klimatizační jednotky (a bez následných opatření, především účinné dezinfekce) nelze bez rizika tuto jednotku uvést do chodu.** Je snad zbytečné upozorňovat na skutečnost, že v případě aktivace jednotky hrozí vážné zdravotní ohrožení obsluhujícího personálu a návštěvníků.

Za závažné pochybení pokládám dále skutečnost, že Národní knihovna ČR neobjednala mikrobiologické vyšetření předpokládaného zdroje plísní, tj. v kryptě uložených kosterních ostatků. Tyto ostatky jsou různého původu a stáří. Podrobná znalost mykologického profilu ostatků bude nezbytným vodítkem při výběru dezinfekčních prostředků z hlediska jejich fungicidní účinnosti, při stanovení jejich koncentrace a konečně i při volbě ochranných prostředků pracovníků, kteří budou manipulovat s kosterními ostatky umístěnými v kryptě a v přilehlých chodbách.

Zároveň upozorňuji, že při úpravách, které budou zajišťovat zdravotní nezávadnost krypty, bude nutné počítat i se zajištěním kosterních ostatků, které jsou uloženy v chodbě spojující severní boční kryptu se sousedním domem. Byl jsem informován, že uložení kosterních ostatků v této chodbě je velmi problematické jak z hlediska zdravotního, tak etického. Svědčí o tom např. skutečnost, že kosterní ostatky při úpravách krypty v devadesátých letech minulého století byly uloženy do pytlů od cementu !?

V závěru konstatuji, že zmíněné výsledky mikrobiologického vyšetření ovzduší v kostele sv. Michaela byly a jsou utajovány. Mimo to je pro mě významná skutečnost, že

přes závažnost nálezu nebyla, pokud je mi známo, do dnešního dne, tj. cca půl roku od vyhotovení protokolu Státním zdravotním ústavem dne 4.12.2003 podniknuta ze strany NK ČR nejmenší opatření vedoucí k zlepšení zdravotního stavu ovzduší kostela a především krypty. Má snad tato těžko pochopitelná snaha vedení NK ČR zastřít zdravotní problémy kostela sv. Michaela usnadnit uvažovaný prodej kostela dosavadnímu nájemci? Či se předpokládá, že nový majitel vyřeší zmíněné zdravotní problémy s razancí a necitlivostí, kterou prokázal již při přestavbě kostela a především při úpravě krypty?

V této souvislosti pokládám za naprosto nevhodné, aby v zájmu zpřístupnění krypty veřejnosti se uskutečnila „likvidace kosterních ostatků“ uložených v kryptě, tak jak to doporučuje Státní zdravotní ústav ve svém posudku ze dne 4.12.2003. I když ve zmíněném posudku není objasněno, co se míní pod pojmem „likvidace“ (vyvezení na skládku, spálení v krematoriu, ... ?), přesto se domnívám, že v kryptě byly pohřbeny lidské bytosti, které si zaslouží, aby s jejich kosterními ostatky bylo zacházeno důstojně a s veškerým respektem. Navíc jsou v kryptě uložené kosterní ostatky významných osobností naší historie, především pak pražské, a jejich vědomým zneuctěním zneuctíváme i naši minulost. Z toho důvodu jsem přesvědčen, že kosterní ostatky by měly zůstat tam, kde se nacházejí s tím, že bude zajištěno jejich bezpečné uložení z hlediska zdravotního ohrožení návštěvníků. Jsem si jist, že z technického hlediska je to možné. Konečně problémy bývalého židovského hřbitova ve Vladislavské ul. byly také zvládnuty. Chceme snad neseriózním a myšlenkově primitivním řešením problémů hřbitova pod sv. Michaelem pregnantně prokázat, že máme menší úctu k svým předkům než Židé?

Jak je Vám známo, ředitel NK ČR PhDr. Vojtěch Balík nerozpracoval závěry porady dne 29. 10. 2003 a neumožnil mi účast na stanovení strategie mikrobiologického průzkumu kostela sv. Michaela. Nemohl jsem proto ani ovlivnit zaměření a rozsah tohoto průzkumu. Vzhledem k tomu, že nedostatky provedeného průzkumu a s tím související problémy pokládám za velmi vážné, dovoluji si Vás požádat, abyste ze své pravomoci zajistil seriózní dokončení průzkumu a i provedení nezbytných následných sanačních opatření. Pokud zmíněná problematika nespadá do Vaší pravomoci, dovoluji si Vám navrhnout, abyste mé připomínky předal instituci, která je ze zdravotního hlediska zodpovědná za stav kostela sv. Michaela a jeho krypty.

S pozdravem

Prof. Ing. Jiří Zelinger, DrSc.
poradce pro obor technologie
konzervace a restaurování památek
Bělohorská 135/211
169 00 Praha 6 – Břevnov
tel.: 233 351 353
mobil: 605 434 647

Na vědomí:

RNDr. Igor Němec, radní hlavního města Prahy
Ing. Zdeněk Novák, náměstek ministra kultury ČR
PhDr. Vojtěch Balík, pověřený ředitel NK ČR